

МОНГОЛ УЛСЫН
УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН САЙДЫН ТУШААЛ

2021 оны 12 сарын 07 өдөр

Дугаар А/289

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсэг, Ашигт малтмалын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.10 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Геологи, уул уурхай, газрын тос, хүнд үйлдвэрийн салбарын оны шилдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулах журмыг хавсралтаар баталсугай.

2. Батлагдсан журмын дагуу шилдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагыг тухайн салбарын тэмдэглэлт өдрийг тохиолдуулан шалгаруулах ажлыг зохион байгуулахыг тухайн салбарын асуудал хариуцсан нэгжийн дарга нарт даалгасугай.

3. Шилдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулж урамшуулахад гарах хөрөнгийг Ашигт малтмал, газрын тосны газрын жил бүрийн төсөвт суулгаж санхүүжүүлэхийг Ашигт малтмал, газрын тосны газарт зөвшөөрсүгэй.

4. Энэ тушаалтай холбогдуулан Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын 2016 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийн А/63 дугаар тушаалыг хүчингүйд тооцсугай.

САЙД

Г.ЁНДОН

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайдын
2021 оны 22 дугаар сарын 27-ны өдрийн
А/289 дугаар тушаалын хавсралт

ГЕОЛОГИ, УУЛ УУРХАЙ, ГАЗРЫН ТОС, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАРЫН
ОНЫ ШИЛДЭГ АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГА ШАЛГАРУУЛАХ
ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Геологи, уул уурхай, газрын тос, хүнд үйлдвэрийн салбарын оны шилдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулахад энэхүү журмыг дагаж мөрдөнө.

1.2. Энэхүү журмын зорилго нь улсын төсвийн хөрөнгөөр геологийн судалгаа, шинжилгээний ажлыг чанар, үр бүтээлтэй гүйцэтгэх, газрын тос, геологи-хайгуулын ажилд гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх, шинээр ашигт малтмал, газрын тосны орд нээх, уул уурхайн олборлолт, баяжуулалт, боловсруулалтын болон хүнд үйлдвэрлэл эрхэлж буй аж ахуйн нэгж, байгууллагуудаас нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд оруулж буй хувь нэмрийг нэмэгдүүлэх, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, тэргүүний техник, технологи нэвтрүүлэх, нээлттэй, ил тод байх, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх явдлыг урамшуулан дэмжихэд оршино.

1.3. Шилдэг аж ахуйн нэгжийн шалгаруулалтад Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт геологийн төрөл бүрийн судалгаа, эрэл, хайгуул, уул уурхайн олборлолт, баяжуулалт, боловсруулалт, газрын тос, хүнд үйлдвэрийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллагууд хамрагдана.

1.4. Шилдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулах ажлыг тухайн салбарын асуудал хариуцсан нэгжийн дарга нар зохион байгуулж, санал, дүгнэлтээ яамны удирдлагад танилцуулж, холбогдох шийдвэр гаргуулна.

1.5. Болзол хангасан аж ахуйн нэгж, байгууллагыг дараах номинацаар тухайн салбарын тэмдэглэлт ойн өдрийг тохиолдуулан шалгаруулна. Үүнд:

- 1.5.1. Геологийн судалгааны шилдэг байгууллага
- 1.5.2. Геологи-хайгуулын шилдэг байгууллага
- 1.5.3. Тэргүүний хөрөнгө оруулагч
- 1.5.4. Шилдэг шинэ технологи нэвтрүүлэгч
- 1.5.5. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг эрхэмлэгч
- 1.5.6. Тэргүүний нөхөн сэргээгч
- 1.5.7. Шилдэг зураг төсөл боловсруулагч
- 1.5.8. Шилдэг туслан гүйцэтгэгч
- 1.5.9. Шилдэг ханган нийлүүлэгч
- 1.5.10. Шилдэг ил тод

1.6. Оны шилдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагад Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүний гарын үсэгтэй батламж, дурсгалын зүйл хадгалуулна.

Хоёр. Шалгаруулах үзүүлэлт

- 2.1. “Геологийн судалгааны шилдэг байгууллага”-ыг шалгаруулах болзол:
- 2.1.1. Геологийн салбарт үр бүтээлтэй ажил гүйцэтгэсэн байдал;
  - 2.1.2. Улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэх төслийн ажлыг цаг хугацаанд нь чанарын өндөр түвшинд гүйцэтгэсэн байдал;
  - 2.1.3. Орон нутгийн хөгжилд тодорхой хувь нэмэр оруулсан байдал;
  - 2.1.4. Жил бүрийн төсвийн тодотгол, хээрийн ажлаар алдаа, зөрчилгүй ажилласан байдал;
  - 2.1.5. Тухайн байгууллага, аж ахуйн нэгж мэргэжлийн боловсон хүчнээр хангагдсан байдал болон орон нутгийн иргэдийг ажлын байраар хангаж ажилласан байдал;
  - 2.1.6. Байгаль орчин, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны хууль, тогтоомж, дүрэм, стандартыг мөрдлөг болгон ажилласан байдал;
  - 2.1.7. Татвар, нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлсэн байдал.
- 2.2. “Геологи-хайгуулын шилдэг байгууллага”-ыг шалгаруулах болзол:
- 2.2.1. Геологийн салбарт үр бүтээлтэй ажил гүйцэтгэсэн, шинээр орд нээсэн;
  - 2.2.2. Тухайн жилийн хайгуулын ажлын төлөвлөгөөний гүйцэтгэл, тайланг тогтсон хугацаанд хүлээлгэн өгч батлуулсан;
  - 2.2.3. Хайгуулын ажлын зардлын доод хэмжээг жил бүр бодитой баталгаажуулсан;
  - 2.2.4. Мэргэжилтэй боловсон хүчин болон орон нутгийн иргэдийг ажлын байраар хангасан байдал /гадаадын хөрөнгө оруулалттай компани бол Монголын мэргэжлийн боловсон хүчнээр хангагдсан байдлыг гол үзүүлэлт болгох/;
  - 2.2.5. Байгаль орчин, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны хууль, тогтоомж, дүрэм, стандартыг мөрдлөг болгон ажилласан байдал;
  - 2.2.6. Татвар, нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлсэн байдал.
- 2.3. “Тэргүүний хөрөнгө оруулагч” аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулах болзол:
- 2.3.1. Хөрөнгө оруулалт татаж, хөрөнгө оруулалтын асуудлыг шийдвэрлэсэн байдал;
  - 2.3.2. Геологи, уул уурхай, газрын тос, хүнд үйлдвэрлэлд бодитой бүтээн байгуулалт хийсэн байдал;
  - 2.3.3. Ашиглаж байгаа ордын дэд бүтэц, уурхайн тосгон, барилга байгууламжийн асуудлыг бүрэн шийдвэрлэсэн байдал;
  - 2.3.4. Мэргэжилтэй боловсон хүчин бэлтгэх болон ажилтныг мэргэшүүлэх, орон нутгийн иргэдийг ажлын байраар хангасан байдал;
  - 2.3.5. Орон нутаг, бүс нутгийн хөгжилд оруулж буй хувь нэмэр;
  - 2.3.6. Татвар, нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлсэн байдал.
- 2.4. “Шилдэг шинэ технологи нэвтрүүлэгч” аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулах болзол:
- 2.4.1. Байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөл багатай шинэлэг, дэвшилтэт техник, технологи нутагшуулсан байдал;

- 2.4.2. Техник, технологийн шинэчлэлийг тогтмол хийж зардлыг бууруулсан байдал;
- 2.4.3. Эдийн засгийн үр өгөөжийг дээшлүүлсэн байдал;
- 2.4.4. Татвар, нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлсэн байдал.

2.5. “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг эрхэмлэгч” аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулах болзол:

- 2.5.1. Үйлдвэрлэлийн жигд, найдвартай ажиллагаа, төлөвлөгөөт зорилтын биелэлт;
- 2.5.2. Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйг сайжруулах ажилд төлөвлөсөн ба зарцуулсан хөрөнгө, зардал;
- 2.5.3. Ажилтнуудын ахуйн байр, нийгмийн асуудлыг шийдсэн байдал;
- 2.5.4. Сургалтын материаллаг бааз;
- 2.5.5. Үйлдвэрлэлийн ослын болон ослоос шалтгаалсан нас баралтын давтамжийн коэффициент салбарын дунджаас бага байх, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчлөлт өмнөх жилүүдийнхээс буурсан байх;
- 2.5.6. Татвар, нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлсэн байдал.

2.6. “Тэргүүний нөхөн сэргээгч” аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулах болзол:

- 2.6.1. Байгаль орчны нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний дагуу үйл ажиллагаа явуулсан байдал;
- 2.6.2. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны явцад тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудыг гүйцэтгэсэн байдал;
- 2.6.3. Байгаль орчныг хамгаалах зорилгоор мөнгөн хөрөнгө байршуулах журмыг хэрэгжүүлж байгаа байдал;
- 2.6.4. Урьд жилүүдэд байгаль орчны талаар хийж байсан ажлын талаарх орон нутгийн байгаль орчны байцаагчийн чанарын үнэлэлт, дүгнэлт, тодорхойлолт авсан байх;
- 2.6.5. Татвар, нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлсэн байдал.

2.7. “Шилдэг зураг төсөл боловсруулагч” аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулах болзол:

- 2.7.1. “Уул уурхайн төслийн техник, эдийн засгийн үндэслэлд тавигдах шаардлага ба техник, эдийн засгийн үндэслэл хүлээн авах зааврын дагуу боловсруулсан байх бөгөөд Геологийн үндсэн нөөц болон дагалдах эрдсийн тогтоогдсон нөөцийг хаягдал, бохирдол багатай, техник технологийг сонгож оновчилсон байх, нөхөн сэргээлт, байгаль орчныг хамгаалах ажлын талаар тусгасан, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг эрхэмлэсэн байдал, зэргийг төслийн шийдэлд тусгасан байдал;
- 2.7.2. Ордыг ашиглах төслийг боловсруулахдаа эцсийн бүтээгдэхүүн гаргах, нэмүү өртөг шингээсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхийг тухайн үеийн технологид тулгуурлан хэрэгжүүлэх боломжийг эрэлхийлсэн байдал;
- 2.7.3. Орон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, төрийн захиргааны байгууллага, иргэдийн үүсгэл санаачлагын байгууллага болон иргэдтэй хамтран ажиллах, тэдний нийгэм эдийн засгийн хөгжилд хувь нэмэр болох ажлыг тусгасан байдал;

2.7.4. Төсөл захиалагчаас гүйцэтгэгчид ирүүлсэн ямар нэгэн гомдол маргаангүй байх ба техник, эдийн засгийн үндэслэл хэлэлцүүлэн батлуулсны дараа Геологийн мэдээллийн төвийн нэгдсэн архивт журмын дагуу хүлээлгэж өгсөн байдал;

2.7.5. Татвар, нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлсэн байдал.

2.8. “Шилдэг туслан гүйцэтгэгч” аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулах болзол:

2.8.1. Уул уурхай, геологи, газрын тос, хүнд үйлдвэрийн салбарт мэргэжлийн ажил, үйлчилгээг үр бүтээлтэй гүйцэтгэсэн талаарх ажил гүйцэтгүүлэгчийн тодорхойлолт;

2.8.2. Тухайн мэргэжлийн ажил, үйлчилгээний жилийн гүйцэтгэл, үр дүн, тайланг хугацаанд нь чанарын өндөр түвшинд хүлээлгэн өгсөн байдал;

2.8.3. Байгаль орчныг хамгаалах, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны хууль, дүрэм, стандартыг мөрдөж осолгүй ажилласан байдал;

2.8.4. Мэргэжилтэй боловсон хүчин болон орон нутгийн иргэдийг ажлын байраар хангасан байдал /гадаадын хөрөнгө оруулалттай компани бол Монголын мэргэжлийн боловсон хүчнээр хангагдсан байдлыг гол үзүүлэлт болгох/;

2.8.5. Тухайн мэргэжлийн ажил, үйлчилгээг гүйцэтгэхдээ шинэ техник, технологи, тэргүүн туршлага нэвтрүүлсэн, дээд амжилт тогтоосон, олон улсын стандарт шаардлагыг хангасан байдал;

2.8.6. Татвар, нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлсэн байдал.

2.9. “Шилдэг ханган нийлүүлэгч” аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулах болзол:

2.9.1. Тухайн захиалагч аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулах боломж, бололцоогоор найдвартай хангаж ажилласан байдал;

2.9.2. Хөрөнгө оруулалт бодитой байх;

2.9.3. Бараа үйлчилгээний үнэ тогтвортой байсан эсэх;

2.9.4. Шинэ дэвшилтэт техник технологи, тэргүүн туршлага, эрүүл хүнс, аюулгүй орчин бүрдүүлэн нэвтрүүлсэн байдал;

2.9.5. Шинээр бий болгосон ажлын байр;

2.9.6. Татвар, нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлсэн байдал.

2.10. “Шилдэг ил тод” аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулах болзол:

2.10.1. ОУИТБС-ын тайлангийн үзүүлэлт (сүүлийн 3 жилийн тайлангаа бүрэн өгч байсан эсэх, зөрүүтэй тайлагнадаг эсэх, бүх үзүүлэлтийг бүрэн тайлагнадаг эсэх, аудиторын асуумжид хугацаанд нь хариу өгдөг эсэх, орон нутагтай холбоотой маягыг бүрэн бөглөсөн эсэх);

2.10.2. Шилэн дансны хөтлөлт;

2.10.3. Компани мэдээллээ ил тод нийтэлсэн байдал;

2.10.4. Худалдан авах ажиллагаа;

2.10.5. Орон нутаг дахь үйл ажиллагааны ил тод байдал;

2.10.6. Татвар, нийгмийн даатгалын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлсэн байдал.

Гурав. Бүрдүүлж ирүүлэх материал

3.1. Шалгаруулалтад оролцохыг хүссэн аж ахуйн нэгж, байгууллага дараах материалыг бүрдүүлж тухайн салбарын тэмдэглэлт өдрөөс ажлын 10 хоногийн

өмнө геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад ирүүлнэ.

3.1.1. Шалгаруулалт оролцох тухай албан хүсэлт;

3.1.2. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын танилцуулга, илтгэх хуудас, холбогдох бусад нотлох баримт, видео бичлэг, фото зураг г.м.;

3.1.3. Тухайн аймаг, нийслэлийн байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, мэргэжлийн хяналт, нийгмийн даатгалын болон татварын байгууллагын шалгаруулалтад оролцохыг дэмжсэн бичиг.

3.2. Журмын 3.1-д заасан материалын бүрдлийг багцлан боловсруулж, тухайн салбарын тэмдэглэлт өдрөөс ажлын 5 хоногийн өмнө геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ.

3.3. Журмын 1.5.10-д заасан “Шилдэг ил тод” номинацийн шалгаруулалтад оролцохыг хүссэн аж ахуйн нэгж, байгууллага холбогдох материалыг Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачлагын Ажлын албанд ирүүлнэ.

Дөрөв. Бусад

4.1. “Геологийн судалгааны шилдэг байгууллага”, “Геологи-хайгуулын шилдэг байгууллага”, “Тэргүүний хөрөнгө оруулагч”, “Шилдэг шинэ технологи нэвтрүүлэгч”, “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйг эрхэмлэгч”, “Тэргүүний нөхөн сэргээгч”, “Шилдэг зураг төсөл боловсруулагч” “Шилдэг туслан гүйцэтгэгч”, “Шилдэг ханган нийлүүлэгч” гэсэн номинацаар шалгаруулалтыг жил бүр тус яамны тухайн салбарын асуудал хариуцсан нэгж зохион байгуулж, шагналыг гардуулна.

4.2. “Шилдэг ил тод” номинацаар шалгаруулалтыг Олборлох үйлдвэрлэлийн ил тод байдлын санаачлагын Ажлын алба зохион байгуулж, дүнг холбогдох материалын хамт геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад жил бүрийн 12 дугаар сарын 20-ны дотор ирүүлнэ.

4.3. Шилдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагыг шалгаруулах, шагнал гардуулахад гарах хөрөнгийг геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын жил бүрийн төсөвт суулган санхүүжүүлнэ.